

NEKAJ BESED OB TRIDESETIH LETIH VARIACIJE ZGODBE O JARI KAČI, DA KOLEGIALNOSTI NITI NE OMENJAM

Z zanimanjem sem se lotil branja izvajanja o "historiatu slovenske etnološke vede" izpod peresa Slavka Kremenška, ki ga je prinesla zadnja številka glasnika SED za leto 1993. Omenjeno izvajanje je pritegnilo mojo pozornost, ker naj bi - po napovedi urednice - obetalo "vnesti več jasnosti v obstoječe razmere (spreminjanje naziva oddelka ...)". Tema je po vsej priliki piscu zelo ljuba, saj se je njeni obravnavi posvetil že v prvi številki Glasnika za leto 1991. No, tedaj je bilo edino stališče, ki ga je zapisal, to, da svojega stališča ni mogel predstaviti, češ, da mu je bil nekoč predstojnik oddelka vzel besedo. Ker svojih stališč z ustrežno utemeljitvijo potem ni predstavil niti v Glasniku št. 31, domnevam, da mu tudi urednica ni pustila do besede in da s tokratno objavo popravlja krivico, ki mu jo je s tem storila (velikodušna gesta, čeprav na račun davkoplačevalcev).

A kakor koli že, sam sem se lotil branja v pričakovanju, da je avtor v skoraj treh letih, ki so pretekla od izida 31. številke Glasnika SED, našel dovolj časa za reartikulacijo svojih stališč in zbral v "znanstveni razpravi" poleg bolj ali manj grobih diskvalifikacij tistih, ki ne delijo njegovega mnenja, še kakšne druge argumente zanje, je v svojih izvajanjih po svoje povzel vsebino posameznih prispevkov iz glasnika SED številka 31.

Priznati pa moram, da me je presenetila vztrajnost, s katero se Kremenšek vrača k temi, o kateri potem pove le malo ali sploh nič. Prav tako pa moram priznati, da nisem povsem prepričan, da sem njegovo zadnje pisanje v celoti in pravilno razumel. A ker je menda smoter njegovega pisanja vnašati v nadaljevanjih "več jasnosti v obstoječe razmere", pričakujem, da bo pisec našel dovolj časa in priložnosti in razjasnil vse nejasnosti.

Kremenšek je v obeh svojih zgoraj omenjenih izvajanjih posvetil pozornost tudi mojemu "nekajmesečnemu študijskem bivanju v Angliji", med katerim naj bi se "ogrel za antropološko usmeritev". In to je vir prvih nejasnosti. Zakaj Kremenšek tako pogosto omenja moje bivanje "v Angliji"? Kaj hoče pravzaprav povedati s tem? Moje "nekajmesečno" študijsko bivanje v Londonu se je namreč začelo v šolskem letu 1987/88, ko sem bil s polletno štipendijo Britanskega sveta na podoktorskem izpopolnjevanju na uglednem Oddelku za antropologijo še bolj ugledne London School of Economics. Nato sem imel leta 1989 enomesečno in leta 1991 tromesečno štipendijo Ministrstva za znanost in tehnologijo RS, vmes pa sem bil tam še nekajkrat (t.j. trikrat) za teden ali dva. Moje "nekajmesečno" študijsko bivanje v Londonu je potemtakem trajalo skupaj okroglih deset mesecev ali eno šolsko leto.

Ko sem kandidiral za štipendijo Britanskega sveta, mi je eno od potrebnih priporočil napisal Kremenšek (za kar se mu ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem). In on je

tedaj zapisal, da bo moje študijsko bivanje v Londonu pomembna možnost seznaniti se z britansko socialno antropologijo; možnost tedaj, kakršne slovenski etnologi pred tem še nismo imeli.

Zato z zanimanjem pričakujem, da bo Kremenšek v nadaljevanju podrobneje navedel, zakaj se toliko ukvarja z mojim študijskim izpopolnjevanjem v Londonu. Nadalje, da bom izvedel v nadaljevanju Kremenškovih izvajanj, kdo vse so tisti, ki skupaj z njim "predpostavljajo", da sem se za antropološko usmeritev ogrel prav med mojim "nekajmesečnim študijskim bivanjem v Angliji". S še večjim zanimanjem pa pričakujem, da bo nadaljevanje spisa prineslo tudi kakšno utemeljitev za to predpostavko, s posebnim ozirom na to, da naj bi se "ogrel" za kulturno antropologijo med študijskim bivanjem v Londonu, kamor sem šel, da bi se seznanil s socialno antropologijo. Saj predpostavke brez vsakršne utemeljitve vendar ne morejo vnašati "več jasnosti v obstoječe razmere"! Tega prav tako ni mogoče doseči s tem, če avtor na eni strani istega izvajanja razlikuje med kulturno in socialno antropologijo, na drugi pa obe tlači v isti koš. Ali pa se morda motim?

Prav v času, ko sem bil na podoktorskem izpopolnjevanju na LSE, je profesor Stane Južnič v intervjuju za Teleks izjavil, da je antropologija pri nas še vedno sumljiva veda in da bi veljal tisti, ki bi izrazil željo iti v London študirat antropologijo - za državnega sovražnika. Sam sem takrat menil, da prof. Južnič nekoliko pretirava. A priznati moram, da danes v to nisem več tako zelo prepričan. Namreč, prav v času, ko sem bil v Londonu, sem bil skupaj s kolegom Šmitkom razrešen z mesta člana koordinacijskega odbora ZEDJ - ne da bi naju o tem kdo kaj vprašal ali obvestil o vzrokih! Ker se mi zaradi tega nekolegialnega ravnanja nihče ni opravičil, sem izstopil iz SED. Vseeno pa bom Kremenšku hvaležen, če bo v nadaljevanju svojih izvajanj na primer citiral še zapisnik s katere od sej izvršnega odbora SED o tem, kako je protestiral zoper to nekolegialno dejanje. Po mojem mnenju bi s tem prispeval k odpravi nekaterih dvomov, ki se porajajo v zvezi s tem.

Glede na to, da ni slovenske in/ali tuje znanosti, ampak je samo znanost in/ali "znanost", v predvidenih nadaljevanjih Kremenškovega izvajanja z največjim zanimanjem pričakujem tudi kakšno besedo o tem, kako sprejema Kremenškova stališča tuja strokovna javnost. Namreč, referat o antropološki tradiciji na Slovenskem, ki sva ga z Zmagom Šmitkom pripravila za 2. kongres EASA v Pragi, je bil med udeleženci kongresa deležen ugodnih ocen in zdaj čaka na objavo pri eni najuglednejših založb v Evropi. Če bodo torej objavljena celo stališča, ki so - po Kremenškovi (kolegialni itd.) oceni - utemeljena na "slabem poznavanju domače strokovne literature in oporečnem navajanju tujih stališč", kolikšen interes mora vladati šele za objavljanje Kremenškovih izvajanj v visokoreferenčni strokovni periodiki in med najuglednejšimi svetovnimi založbami!? Ali pa se morda motim?

Nadalje, če so bili v strokovnih krogih v tujini moji prispevki, ki so po Kremenškovi (kolegialni itd.) oceni utemeljeni na "slabem poznavanju domače strokovne literature in oporečnem navajanju tujih stališč", sprejeti s tolikšno naklonjenostjo (iz Braziliije sem prejel pisno povabilo za gostujočega profesorja za čas od 6 do 24

mesecev; oktobra 1993 sem bil povabljen na kongres Nemškega etnološkega društva v Leipzig kot edini udeleženec iz Slovenije itd.), kolikšno zanimanje vzbujajo šele Kremenškovo "poglobljeno pretresanje nekaterih temeljnih izhodišč etnološke znanstvene discipline"! Ali pa se morda motim?

Diskusija, h kateri se to pot v svojih izvajanjih vrača Kremenšek, se je resda začela že pred domala tremi desetletji in je že tedaj akademik Niko Kuret dovolj natančno in argumentirano povedal vse, kar je bistveno. Očitno pa se bodo iz teh ali onih razlogov nekateri pisci še vračali nanjo. Zaradi obilice drugega dela (že na začetku aprila 1994 bom sodeloval z referatom na 9. kongresu evropeanistov v Chicagu, konec junija 1994 na 3. kongresu EASA v Oslu itd.) pa sam ne morem že vnaprej obljubiti svojega sodelovanja v njej.

Božidar Jezernik

(Op: Po mnenju nekaterih članov UO je polemika pisana na neustreznem nivoju in so zahtevali, da se to mnenje objavi.)

PISMO RADU BOHINCU

Prof. dr. Slavko Kremenšek
Trubarjeva c. 61
61000 Ljubljana

Ljubljana, 7.2.1994

Prof. dr. Radu Bohincu,
ministru za znanost in tehnologijo
Ljubljana

Podpisani sem bil na začetku leta 1992 po dveh desetletjih dela v organih raziskovalne dejavnosti na ravni etnološke stroke in humanistike znova pritegnjen k delu kot nacionalni koordinator raziskovalnega polja Etnologija. Če sem pravilno obveščen, je pobuda izšla iz vrst sodelavcev Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU. 26. februarja 1993 ste podpisali sklep, s katerim sem bil imenovan na omenjeno mesto za obdobje od 1.1.1993 do 31.12.1995. Poslana mi je bila celo pogodba o delu.

Ne da bi odgovorne osebe na ministrstvu, ki mu načelujete, čutile potrebo, da me o tem obvestijo, ste me proti koncu leta 1993 z mesta nacionalnega koordinatorja za etnologijo predčasno odstranili. Kot rečeno, brez obvestila, brez obrazložitve, kaj šele opravičila ali celo zahvale za opravljeno delo. Personalno jedro raziskovalnega polja Etnologija Vam je poslalo svoj ugovor. Tako ste 18.1.1994 podpisali nov sklep, s katerim me imenujete na mesto nacionalnega koordinatorja in preklicujete veljavnost sklepa, ki ga ne poznam.

Gospod minister, Vašega sklepa o ponovnem imenovanju seveda ne morem sprejeti vse dotlej, dokler mi ne bo Vaše ministrstvo posredovalo dovolj detajlno